

Benaming van de instelling

Subwerkgroep “Milieucriminaliteit” van de groep “Milieu en Justitie” van de Interministeriële Conferentie voor Leefmilieu, verruimd tot Justitie en Binnenlandse Zaken¹.

Benaming van het project

Opstellen van een databank ‘Milieucriminaliteit’

Acroniem

EcoCrim

Beschrijving van het project en situering binnen het kader van de instelling

- Beschrijving van het project

Het opstellen van een geïnformatiseerde gegevensbank, bestaande uit alle milieumisdrijven en –sancties. Deze zou zich in eerste instantie beperken tot het afval.

- Context

De nagestreefde doelstelling van de subwerkgroep “Milieucriminaliteit” moet het beheer zijn van de meest dringende problematieken over het hele land en het instellen van een beleid dat de strijd aanknoopt met de georganiseerde milieucriminaliteit.

Er werd in het kader van deze werkzaamheden beslist zich toe te leggen op het opstellen van een overzicht van de milieumisdrijven en –sancties die in de reglementaire bepalingen van de verschillende bevoegdheidsniveaus vervat staan. Door de opmaak van een dergelijk overzicht, wordt er gestreefd naar het opstellen van een vergelijkende tabel van de door de verschillende bevoegde overheden bevoorrechte (strafrechtelijke of administratieve) aanpak en zo nodig naar het uitvoeren van de nodig geachte wijzigingen in het kader van een coherent en georganiseerd strafrechtelijk beleid. Door de omvang van het te behandelen veld, zal dit eerst voor het afvaldomein gebeuren.

Rekening houdende met de methodologische vereisten die de volledigheid ervan, en bijgevolg het wezenlijke nut voor iedere mogelijke gebruiker, moeten verzekeren, zal dit overzicht een toegankelijke geïnformatiseerde gegevensbank vormen voor de verschillende actoren (inspectie- en politiediensten, magistraten, bestuurders, ...). Er is eerst nood aan een duidelijk

¹ Deze werkgroep bestaat uit:

- Dienst voor het Strafrechtelijk beleid, FOD – Justitie;
- Directoraat-generaal ‘Leefmilieu, International affairs’, FOD – Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu;
- Dienst ‘Milieu’ van de Algemene Directie Gerechtelijke Politie, Federale Politie;
- Net Brussel;
- Brussels Instituut voor Milieubeheer (BIM - IBGE);
- Afdeling Europa en Milieu, Departement Leefmilieu en Infrastructuur, Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap (AMINAL);
- Vlaamse Milieumaatschappij (VMM);
- Openbare Vlaamse Afvalstoffen Maatschappij (OVAM);
- Beheerseenheid Mathematisch Model van Noordzee (BMM) – Unité de gestion du modèle mathématique de la Mer du Nord (UGMM);
- Division générale des Ressources naturelles et de l’Environnement (DGRNE);
- Division de la police de l’environnement (DPE);

Eventueel vertegenwoordigers van de kabinetten van de verschillende betrokken federale en gewestministers.

beeld van de betrokken normen en instanties voor de samenhang van de wetgevingen, de integratie van de prioriteiten van de inspectie- en vervolgingsdiensten en de beschouwing van het type sancties of maatregelen of de ernst van de aangehaalde houdingen.

In een dergelijk overzicht staan tevens twee prioritaire fenomenen die in de integrale veiligheidsnota van 30 en 31 maart bepaald werden: enerzijds zwendel in afvalstoffen en anderzijds overlast en buurtcriminaliteit.

1. *Zwendel in afvalstoffen* is een kenmerk van de grote milieucriminaliteit die slechts doeltreffend kan worden bestreden door het invoeren van een coherent en georganiseerd strafrechtelijk beleid. Deze is met name gebaseerd op het goedkeuren van adequate strategieën, waaronder het opstellen van een overzicht van de afvalcategorieën. Dankzij dit overzicht zullen inderdaad doelstellingen kunnen worden vastgelegd met de betrokken actoren. Verder zullen doelgerichte preventieve acties, afhankelijk van de betrokken sector, kunnen worden gevoerd of zullen de producenten op hun verantwoordelijkheid worden gewezen wanneer hun producten afval worden.

2. *Milieuoverlast*, die bijdraagt tot het onveiligheidsgevoel dat algemeen door de bevolking wordt ervaren, kan meerdere aspecten omvatten. Krachtens artikel 119bis, §2 van de nieuwe gemeentewet, kan deze milieuoverlast administratief-rechtelijk worden bestraft. Het toepassingsgebied van deze sanctie werd naar aanleiding van de goedkeuring van de wet van 17 juni 2004 tot wijziging van de nieuwe gemeentewet (B.S. van 23 juli 2004) uitgebreid. Aangezien de gemeenten gerechtigd zijn de overlast als misdrijven op te vatten en ze administratief te bestraffen, rekening houdende met bepaalde voorwaarden, zal het opstellen van een overzicht met milieumisdrijven en desbetreffende sancties de taak van de bevoegde politiediensten en gemeentelijke overheden voor het opleggen van een administratieve sanctie aanzienlijk vergemakkelijken. De mogelijkheid om de inhoud van de gegevensbank met in gemeentelijke reglementen vervatte milieumisdrijven en desbetreffende sancties uit te breiden, zal verder moeten worden uitgekend.

Uit te voeren opdracht

a. door de onderzoeksploeg:

De wetenschappelijke ondersteuning zal erin bestaan een gegevensbank en methodologie te ontwikkelen waarbij, door het bundelen van verschillende informatie uit deze gegevensbank, de meest relevante informatie aan de vragende instanties zal kunnen worden overgemaakt. In die zin zal de wetenschappelijke ondersteuning:

- per gewest en op federaal niveau een lijst opmaken van aanklachten wat afval en de referenties van de wettelijke bepalingen waarop ze gebaseerd zijn, betreft (Europees, Belgisch en gewestelijk recht), alsook de aard en het bedrag van de straffen en maatregelen die ze, rekening houdende met de gestelde voorwaarden, bestraffen.
- de haalbaarheid nagaan om de gemeentelijke milieumisdrijven en –sancties met betrekking tot afval mee in het onderzoek op te nemen en voorstellen formuleren.
- een gegevensbank opstellen die, op basis van het gerealiseerde overzicht, gemakkelijk toegankelijk is voor iedereen door bijvoorbeeld het gebruik van sleutelwoorden. Het formaat zal moeten worden goedgekeurd door de opdrachtgever.
- een methodologie uitwerken waardoor gegevens in de gegevensbank kunnen worden bijgewerkt en opgeslagen, zodat het nut ervan gewaarborgd wordt.

b. door de openbare instelling:

1) voorafgaand aan het eigenlijke onderzoek

- ter beschikking stellen van noodzakelijke wetgevingsgegevens
- ter beschikking stellen van werkzaamheden die reeds door de subwerkgroep werden verwezenlijkt

2) tijdens het project

- ondersteuning door de subwerkgroep "milieucriminaliteit" die in het bijzonder zal optreden om de onderzoekers te helpen en te oriënteren bij het bepalen van de equivalente precisiegraad die een duidelijke identificatie van de betwiste handeling of de definitie van de gebruikte termen mogelijk maakt (wordt een term in de verschillende wetgevingen op dezelfde manier opgevat? – bv.: afval)
- begeleiding van de onderzoekers

3) na het project

- integreren van de door de onderzoeksploeg uitgewerkte gegevensbank
- verspreiding van de informatie
- updaten dankzij het opstellen van de methodologie die door de onderzoekers hiertoe wordt ontwikkeld

Op te leveren eindproduct

a) door de onderzoeksploeg

- een geïntegreerde gegevensbank waarin het overzicht van de milieumisdrijven en – sancties, beperkt tot afval, is opgenomen. Deze gegevensbank zal gemakkelijk toegankelijk moeten zijn voor alle betrokken actoren;
- een methodologie waarmee de geregistreerde gegevens in de gegevensbank in functie van de evolutie van de noden zullen kunnen worden bijgewerkt en aangepast, zonder daarom beroep te moeten doen op een tussenkomende derde.

b) voor de openbare instelling

Een gegevensbank die gebaseerd is op de door de onderzoekers ontwikkelde methodologie.

Valorisatie van het eindproduct

a) voor de openbare instelling:

Deze gegevensbank zal in de werking, eigen aan de subwerkgroep "milieucriminaliteit", worden geïntegreerd en zal een waardevol werkinstrument vormen in het kader van de uitvoering van de opdrachten waarmee de subwerkgroep belast is.

b) voor het 'publiek':

Het resultaat hiervan zal door verschillende elementen worden gevaloriseerd:

- Deze gegevensbank zal bestemd zijn voor iedere persoon die de milieuwetgeving moet toepassen, met name de politiediensten, de administraties, inspectiediensten en parketten. Dankzij de verzamelde en gestructureerde informatie zullen de bevoegde diensten op doeltreffende wijze kunnen functioneren;
- Deze gegevensbank zal een werkbasis vormen voor de kabinetten op politiek niveau, gezien de federale en gewestelijke tegenstrijdigheden in de misdrijven, hun definities, bestanddelen en sancties.
- Deze gegevensbank zal een middel vormen voor de uitwerking en de definitie van een stafrechtelijk beleid, zowel op het niveau van de parketten als de administraties (cf. administratieve sancties).
- Bovendien zal ze een basis vormen voor het opstellen van de "transcommunautaire" samenwerkingsprotocollen om uiteindelijk te komen tot gelijkwaardigheid (coherentie) van de milieuwetgevingen.

- Ten slotte zal ze ook tegemoetkomen aan het vooropgestelde doel van het samenwerkingsprotocol van 27 maart 2003 tussen het Federale Parlement, de Federale Regering en de drie belangrijkste rechtsmachten van het land. Deze voorziet in de aanmaak van een Kruispuntbank Wetgeving om het grote publiek op de hoogte te houden van de gestemde wetgeving op alle niveaus.

Timing, planning van uit te voeren onderzoekstaken en toegekend budget

a) Timing van de activiteiten:

1 september 2005 – 30 november 2006

b) Planning van de activiteiten: fasering van de werktaken

1) voor de onderzoeksploeg

- fase 1: een overzicht opstellen van de milieumisdrijven en –sancties die behoren tot het afvalgebied
- fase 2: een geïnformateerde gegevensbank samenstellen waarin het overzicht is opgenomen

Totaal fasen 1 en 2: 12 maanden

- Fase 3: een ad hoc methodologie samenstellen waardoor de gegevensbank kan worden bijgehouden.
- Fase 4: contacten voorzien met de bevoegde diensten van de FOD Justitie, teneinde de gegevensbank te kunnen integreren
- Fase 5: valorisatie van de gegevensbank door het organiseren van een informatiesessie (1/2 dag) en het opstellen van een gebruiksaanwijzing over de werking van de gegevensbank.

Totaal fasen 3, 4 en 5 : 3 maanden

2) voor de openbare instelling:

Ter beschikking stellen van de nodige informatie, opvolging en regelmatig overleg

Bijzondere voorwaarden

a) Voorstel van samenstelling van het begeleidingscomité

De werkzaamheden maken het voorwerp uit van een nauw en permanent overleg op initiatief van de subwerkgroep 'Milieucriminaliteit'.

b) Clausule van vertrouwelijkheid

De toegang tot en het gebruik van de gegevensbank, alsook de inbreng van gegevens zullen aan een akkoord tussen de partners worden onderworpen. Dit protocol omvat de waarborg van de toegang voor wetenschappelijke doeleinden, van de openbaarheid van de evaluatie-elementen van de beleidsvormen en de gecontroleerde reglementen, alsook vertrouwelijkheidsclausules voor de informatie die onderhevig is aan de bescherming van de persoonlijke levenssfeer.